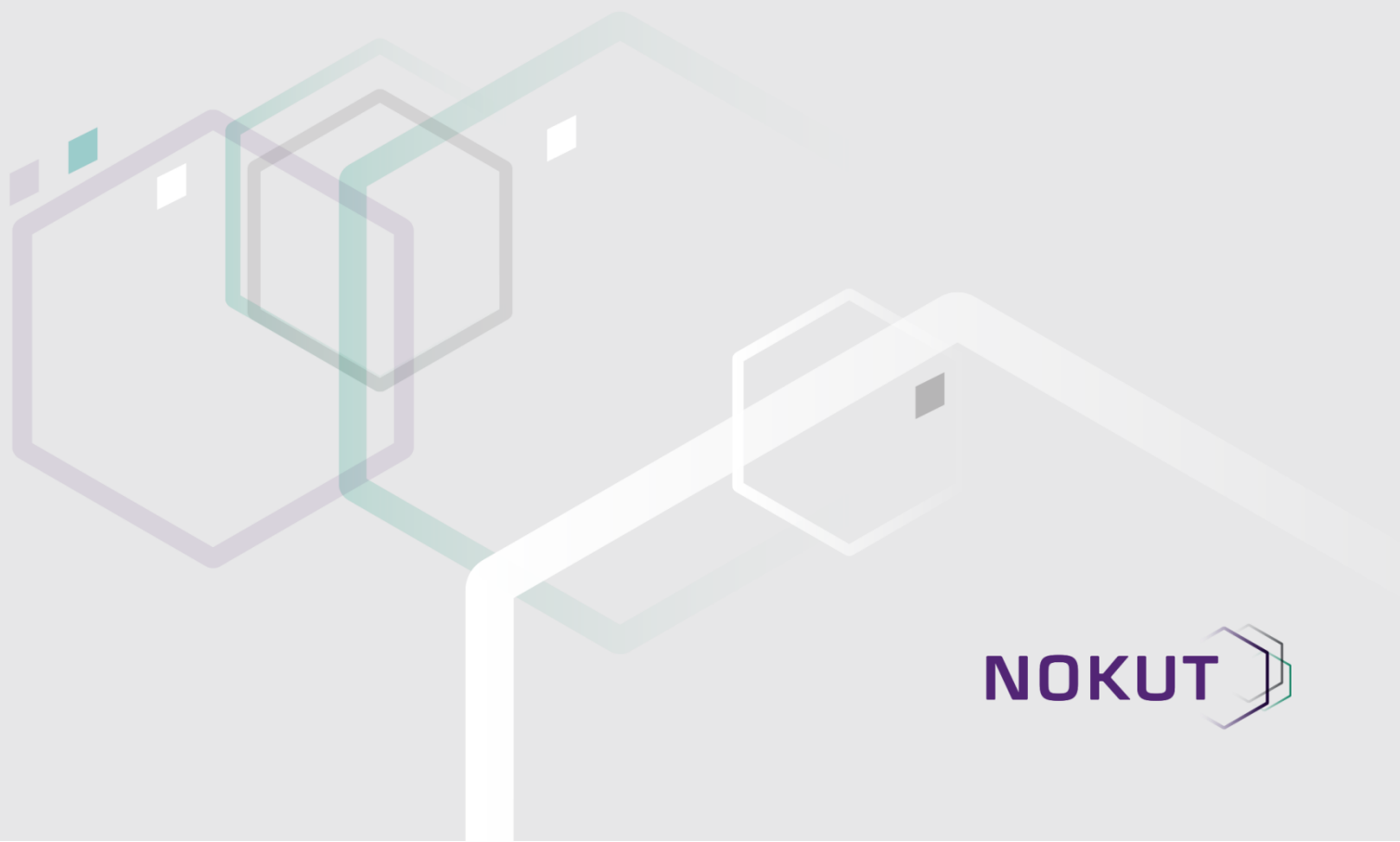

NOKUTs tilsynsrapporter

Grunnstudiet i astrologi, profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I og del II

Astrologiskolen Herkules AS

Mars 2019

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved fagskolene. Dette gjør vi blant annet ved å akkreditere nye fagskoletilbud. Fagskoleutdanning er en yrkesrettet utdanning på et halvt til to år, som bygger på videregående skole eller tilsvarende realkompetanse. Betegnelsen fagskoleutdanning er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen fagskoleutdanning, må utdanningstilbudet være akkreditert av NOKUT. Alle fagskoletilbud må tilfredsstillе nasjonale kvalitetsstandarder. NOKUT godkjenner også institusjonenes interne system for kvalitetssikring.

Tilbyder/Utdanningssted:	Astrologiskolen Herkules AS
Utdanningstilbudenes navn:	Grunnstudiet i astrologi, Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I og Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del II
Nivå/studiepoeng:	30, 60 og 90
Undervisningsform:	Stedbasert
Sakkyndige:	Knut Axel Jacobsen, Martin Gansten
Dato for vedtak:	6. mars 2019
NOKUTs saksnummer	18/06854

Forord

Fagskoleutdanning er høyere yrkesrettet utdanning som bygger på fullført videregående opplæring eller tilsvarende realkompetanse. En fagskoleutdanning har et omfang på minst et halvt år og maksimalt to år som heltidsutdanning. Betegnelsen *fagskoleutdanning* er beskyttet gjennom fagskoleloven. For å kunne bruke betegnelsen, må utdanningen være godkjent av NOKUT.

Vurderingsprosessen starter med at en søker sender inn søknad til NOKUT om akkreditering av en utdanning. Søknaden blir først gjenstand for en innledende vurdering, der NOKUT avklarer om forutsetningene er til stede for videre behandling av søknaden. For de søkerinstitusjoner som ikke har en akkreditert fagskoleutdanning fra før av, vil NOKUTs innledende vurdering også omfatte om søkeren oppfyller kravene til styringsordning, forskrift og system for kvalitetssikring.

Søknader som tilfredsstill forutsetningene for behandling blir vurdert av eksterne, uavhengige sakkyndige oppnevnt av NOKUT. De sakkyndige vurderer søknaden opp mot kravene i fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Til den sakkyndige vurderingen har NOKUT oppnevnt:

- Knut Axel Jacobsen
- Martin Gansten

NOKUT har konkludert med at søknaden tilfredsstill kravene for akkreditering av fagskoleutdanning. I denne rapporten har vi samlet alle vurderingene som danner grunnlag for akkrediteringen av utdanningen. Fagskolen plikter å gjennomføre utdanningen slik det fremgår av denne rapporten og søknaden som ligger til grunn.

Grunnstudiet i astrologi, Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I og Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del II ved Astrologiskolen Herkules AS tilfredsstill NOKUTs krav til utdanningskvalitet og er akkreditert i NOKUTs styres vedtak av 6. mars 2019.

NOKUT, 6. mars 2019

Øystein Lund
tilsynsdirektør

Innhold

1	Informasjon om søkeren	1
1.1	Informasjon om fagskolen og utdanningene.....	1
1.2	Informasjon om saksgang ved behandling av søknaden	1
1.3	Informasjon om betegnelser i fagskoleloven av 2018 og fagskoletilsynsforskriften ...	1
2	Innledende vurdering	2
2.1	Oppsummering	2
2.2	Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)	2
2.3	Endelig konklusjon etter innledende vurdering	5
3	Sakkyndig vurdering	6
3.1	Sakkyndig vurdering av kravet om samarbeid med yrkesfeltet i NOKUTs sak 16/00866.....	6
3.2	Styrets begrunnelse for vedtak om avslag i NOKUTs sak 16/00866.....	7
3.3	Nye opplysninger om samarbeid med yrkesfeltet i sak 18/06854	9
3.4	Ny sakkyndig vurdering av samarbeid med yrkesfeltet	11
3.5	Endelig konklusjon fra sakkyndig komité	14
4	Vedtak.....	14
5	Dokumentasjon.....	15
	Vedlegg 1:	16

1 Informasjon om søkeren

1.1 Informasjon om fagskolen og utdanningene

Astrologiskolen Herkules AS søkte NOKUT 18. september 2018 om akkreditering av *Grunnstudiet i astrologi*, *Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I* og *Profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del II* som fagskoleutdanninger. Utdanningene er på henholdsvis 30, 60 og 90 studiepoeng som gis på deltid over et halvt til to år. Den omsøkte undervisningsformen er stedbasert, ved studiested Oslo.

1.2 Informasjon om saksgang ved behandling av søknaden

I søknaden av 18. september 2018 henviser søker på alle punkter til tidligere innsendt dokumentasjon, samt sakkyndig vurdering av samme utdanninger i NOKUTs sak 16/00866. De eneste opplysningene som er nye, er knyttet til det kravet som ikke ble ansett å være tilfredsstillende oppfylt i vedtak av 15. september 2017 (saksdokument 16/00866-26).

I sak 16/00866 foretok de sakkyndige en vurdering av samtlige krav, men valgte å la konklusjonen i § 3-1 (2) (Samarbeid med yrkesfeltet) stå åpen. De overlot til NOKUT å konkludere på bakgrunn av deres vurdering. NOKUTs styre behandlet saken, og avslo søknaden om akkreditering.

Ettersom samtlige faglige krav foruten ett, er funnet tilfredsstillende oppfylt i sak 16/00866 legges tidligere sakkyndig vurdering til grunn. I dette utkastet til rapport har sakkyndige derfor kun vurdert kravet til samarbeid med yrkesfeltet (§ 3-1 (2)). I tillegg har NOKUTs administrasjon vurdert om de grunnleggende forutsetningene for å drive fagskoleutdanning er tilfredsstillende oppfylt. NOKUTs styre fatter vedtak i saken.

1.3 Informasjon om betegnelser i fagskoleloven av 2018 og fagskoletilsynsforskriften

I lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) som trådte i kraft 1. juli 2018 brukes enkelte betegnelser som ikke var innarbeidet i fagskoletilsynsforskriften på søknadstidspunktet. 25. oktober 2018 vedtok NOKUTs styre en oppdatert fagskoletilsynsforskrift hvor de nye betegnelseene var innarbeidet. Når vi gjengir forskriftskravene i denne rapporten, har vi imidlertid benyttet ordlyden i forskriften som gjaldt 15. september 2018, mens vi i selve vurderingen vil bruke de nye betegnelseene. Her er en oversikt over hvilke betegnelser det gjelder:

Fagskoletilsynsforskriften	Ny fagskolelov
fagskolepoeng	studiepoeng
godkjenning	akkreditering
tilbyder	fagskolen/styret (det er en konkret vurdering hva som er riktig i hver forekomst)

2 Innledende vurdering

Teksten i dette kapittelet er NOKUTs administrative vurdering av de grunnleggende forutsetningene som må være oppfylt for kunne tilby fagskoleutdanning. Noen av kravene vurderes både av NOKUTs administrasjon og den sakkyndige komiteen. Der det forekommer «vi» i kapittel 2, er det et uttrykk for NOKUTs administrasjon. Der det forekommer «dere» er det en henvendelse til søkeren.

Paragrafene i parentes i overskriftene henviser til tilsvarende paragrafer i fagskoletilsynsforskriften. Teksten i boksene er fra fagskoletilsynsforskriften.

Vi gjør oppmerksom på at vurderingen av kvalitetssikringssystem, styringsordninger og forskrift/reglement vil være begrenset. NOKUT kan derfor senere påpeke feil og mangler dersom vi ved et fremtidig gjennomsyn avdekker det, selv om vi i denne søknadsrunden skulle finne at kvalitetssikringssystem, styringsordninger og/eller forskrift tilfredsstillt kravene.

2.1 Oppsummering

Astrologiskolen Herkules AS fikk sitt system for kvalitetssikring godkjent av NOKUT 20. september 2014, jf. NOKUTs sak 13/00182. De øvrige kravene til grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning ble vurdert i sak 16/00866. Der ble det påpekt at søkeren måtte rette opp i noen forhold. Søker ba NOKUT, i brev sendt 21. november 2018, kontrollerer at rutinen for klagebehandling og andre grunnleggende forutsetninger var tilfredsstillende oppfylt. Søker ettersendte 30. november 2018 en rutine for klagebehandling som var godkjent av styret ved Astrologiskolen Herkules august 2017. Dette var en nyere versjon enn den som lå ved søknaden. NOKUT aksepterte anmodningen og vurderte rutinen for klagebehandling og de andre grunnleggende forutsetningene i brev av 5. desember 2018. NOKUT fant at de tidligere påpekte manglene nå var rettet opp, men søker ble samtidig orientert om at en ny versjon av fagskoleloven hadde trådd i kraft i løpet av sommeren 2018, og at kravet til styrets sammensetning var endret i denne. NOKUT ba Astrologiskolen Herkules AS dokumentere at dette kravet var tilfredsstillende oppfylt. Søker dokumenterte 19. desember 2018 at også kravet til styrets sammensetning var oppfylt, og NOKUT konkluderte dermed med at de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning var oppfylt.

2.2 Grunnleggende forutsetninger for å tilby fagskoleutdanning (§ 3-1)

- § 3-1 (1) Krav i fagskoleloven med forskrifter skal være oppfylt. NOKUT vurderer følgende krav:
- Grunnlag for opptak. Grunnlaget for opptak skal være relevante kvalifikasjoner på nivå 4 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Søkere har krav på å få vurdert om de er kvalifisert for opptak til en utdanning på grunnlag av realkompetanse.
  - System for kvalitetssikring
  - Organisasjon og ledelse. Det er tilbyders styre som er ansvarlig for utdanningen.
  - Studentenes læringsmiljø og rettigheter.
  - Vitnemål.
  - Reglement. Reglementet skal fastsette studentenes rettigheter og plikter, og være utformet slik at det sikrer lik og upartisk behandling.
  - Klageinstans. Styret selv fastsetter regler for klagebehandling. Minst én student skal være medlem i klageinstansen.

2.2.1 Vurdering av grunnleggende forutsetninger av 5.12. 2018

I vedtak av 15. september 2017 i saksnr. 16/00866 fremgikk det at følgende krav i lov og forskrifter ikke var tilfredsstillende oppfylt på vedtakstidspunktet: § 3-1 (1) e) Vitnemål, § 3-1 (1) f) Reglement og § 3-1 (1) g) Klageinstans. I tilsynsrapporten fikk Astrologiskolen Herkules AS følgende tilbakemelding:

Tilbyder må

- endre vitnemålene for *profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I* og *profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del II* slik at disse beskriver det læringsutbyttet kandidaten sitter igjen med etter hele studier, og ikke kun det utbytte han/hun har oppnådd *utover* læringsutbyttet for grunnstudiet
- endre forskriften og instruksen for klagebehandling slik at det fremgår at Nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning behandler klager på vedtak i saker etter §§ 9 – 12 i Lov om fagskoleutdanning
- endre instruksen for klagebehandling slik at det fremgår entydig hvem som fatter vedtak (i førsteinstans) i saker etter § 7 i Lov om fagskoleutdanning, og dette kan ikke være samme instans som behandler klager på de samme vedtakene.
- endre beskrivelsen av hvordan klage på formelle feil behandles i § 1-5 i instruksen for klagebehandling
- sørge for at det er samsvar mellom bestemmelser i forskriften og instruksen for klagebehandling

Tilbyder bør

- delegere til den lokale klagenemnden å fatte vedtak i saker etter §§ 9 – 12 i Lov om fagskoleutdanning (i førsteinstans)
- legge inn en setning i § 2-8 om skikkethetsvurderinger, hvor det fremgår at bestemmelsen først vil tre i kraft når Kunnskapsdepartementet har vedtatt sin forskrift

Under følger en vurdering av de dokumentene som er vedlagt søknaden av 18. september 2018 opp mot de punktene som er gjengitt over.

§ 3-1 (1) e) Vitnemål

Vitnemålene for profesjonsstudiet i esoterisk astrologi del I og del II viser nå det totale læringsutbyttet kandidaten sitter igjen med etter endt utdanning. Kravet er tilfredsstillende oppfylt.

Vi gjør oppmerksom på at lov om fagskoleutdanning har endret navn til lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven), og at kandidatene nå får studiepoeng. Vi forutsetter at vitnemålene oppdateres i henhold til siste versjon av fagskoleloven. Utdanningenes nivå i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) (5.1 og 5.2) bør komme frem av vitnemålene, og vi anbefaler søker å legge inn informasjon om dette der NKR omtales.

§ 3-1 (1) f) Reglement (nå: forskrift)

Det fremgår tydelig av forskrift om opptak og eksamen for Astrologiskolen Herkules, fastsatt av styret til Astrologiskolen Herkules 12. august 2017, at klager på vedtak om disiplinære sanksjoner behandles

av det nasjonale klageorganet for fagskoleutdanning. I den reviderte fagskoleloven som trådte i kraft 1. juli i år, er bestemmelsene om blant annet disiplinære sanksjoner og klagebehandling endret. Det er derfor behov for at søker går igjennom sin forskrift og sikrer at alle hjemmelshenvisninger og terminologi (se punkt 1.3 i denne rapporten) er i tråd med gjeldende lov, før denne publiseres i Norsk Lovtidend. Det står også under tittelen på dokumentet at forskriften er fastsatt 10. april 2017, mens det i § 8 (1) står at den er fastsatt 12. august 2017. Vi forutsetter at dette rettes opp.

Søker har også valgt å følge NOKUTs anbefalinger om å delegere til den lokale klagenemnden å fatte vedtak i første instans i saker etter §§ 9 – 12 i tidligere Lov om fagskoleutdanning, og nå §§ 24-27 i Lov om høyere yrkesfaglig utdanning. De har videre lagt inn en setning i § 2-8 (5) om skikkethetsvurderinger, hvor det fremgår at bestemmelsen først vil tre i kraft når Kunnskapsdepartementet har vedtatt sin forskrift. Kravet er tilfredsstillende oppfylt, forutsatt at søker oppdaterer henvisningene til den gjeldende fagskoleloven.

§ 3-1 (1) g) Klageinstans

En oppdatert rutine for klagebehandling er ettersendt søknaden 30. november 2018 etter forespørsel fra NOKUT. Det framgår nå at Nasjonalt klageorgan for fagskoleutdanning skal behandle klager på vedtak som angår tidligere §§ 9 – 12 i Lov om fagskoleutdanning, nå § 24-27, og at den lokale klagenemnden er klageinstans for vedtak etter tidligere § 7, nå § 22. Det er imidlertid behov for at søker går igjennom rutinen for klagebehandling og endrer hjemmelshenvisningene slik at de blir i tråd med den gjeldende fagskoleloven. Kravet er tilfredsstillende oppfylt, forutsatt at søker oppdaterer henvisningene til fagskoleloven.

Oppfølging av endringer i ny fagskolelov

Styrets sammensetning

Som nevnt har Kunnskapsdepartementet vedtatt en ny lov om høyere yrkesfaglig utdanning (fagskoleloven) som trådte i kraft 1. juli 2018. I den nye fagskoleloven § 10 står det at

«Styret skal ha minst sju medlemmer. Minst to medlemmer skal ha bakgrunn fra relevant arbeids- eller næringsliv. Minst ett medlem skal være valgt av og blant de ansatte, og minst ett medlem skal være valgt av og blant studentene. Hvis styret har mer enn ti medlemmer, skal minst to medlemmer være valgt av og blant studentene og minst to av og blant de ansatte. Det skal velges personlig varamedlem for medlemmene valgt av de ansatte og studentene. Det skal være minst ett varamedlem for medlemmene fra arbeids- eller næringsliv, og minst ett varamedlem for de øvrige medlemmene.»

Studenten(e) og ansatt(e) i styret skal være fullverdige medlemmer med stemmerett, ettersom noe annet ikke er uttrykkelig presisert i bestemmelsen. I styrevedtektene vedlagt søknaden står det at «Representantene for studentene og for de ansatte skal ha møte-, tale- og forslagsrett i alle tilfeller der styret behandler saker av betydning for gjennomføringen av godkjent fagskoleutdanning». Søker må endre styrevedtektene slik at det fremgår at studenten(e) og ansatt(e) i styret skal være fullverdige medlemmer med stemmerett.

Konklusjon

Nei, søker tilfredsstill ikke de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanning.

Søker må

- endre styrevedtektene slik at det fremgår at studenten(e) og ansatt(e) i styret skal være fullverdige medlemmer med stemmerett.

2.2.2 Ny vurdering av grunnleggende forutsetninger etter supplering av søknaden

Søker sendte NOKUT oppdaterte vitnemål, forskrift, rutine for klagebehandling og styrevedtekter i et brev av 19. desember 2018. I brevet ba søker NOKUT «kontrollerer at disse og eventuelle andre grunnleggende forutsetninger er tilfredsstillende oppfylt».

NOKUT vurderte den innsendte dokumentasjonen i et brev av 9. januar 2019. I brevet skrev NOKUT at «Det fremgår nå av de vedlagte styrevedtektene at "Studenten(e) og ansatt(e) i styret skal være fullverdige medlemmer med stemmerett". Vi vurderer at de grunnleggende forutsetningene nå er oppfylt på en tilfredsstillende måte».

I samme brev gjorde NOKUT oppmerksom på at

«det i løpet av saksbehandlingstiden er blitt vedtatt gradsbetegnelser for fagskoleutdanninger, jf. forskrift om høyere yrkesfaglig utdanning § 5-5. Gradsbetegnelse for fagskoleutdanning. NOKUT vil ikke kontrollere at dere følger opp dette før vi fatter vedtak i saken, men forutsetter at dere følger opp dette etter en eventuell akkreditering. Dere følger opp bestemmelsen ved å gjøre nødvendige endringer på vitnemålet, studieplan eller andre dokumenter hvor kandidatenes grad blir oppgitt.»

2.3 Endelig konklusjon etter innledende vurdering

Ja, kravene er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

3 Sakkyndig vurdering

Teksten i dette kapittelet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer «vi», er det et uttrykk for de sakkyndige.

I de sakkyndiges vurdering i denne rapporten er det kun kravet om samarbeid med yrkesfeltet § 3-1 (2) i fagskoletilsynsforskriften som er vurdert, da alle de andre kravene er funnet tilfredsstillende oppfylt i NOKUTs sak 16/00866. I dette kapittelet er de sakkyndiges tidligere vurdering av kravet referert, samt styrets begrunnelse for vedtak om avslag på grunnlag av de sakkyndiges vurdering. De nye opplysningene som er fremkommet i søknaden av 18. september 2018 – uttalelsen fra Norsk Astrologisk Forening (NAF) – er gjengitt i sin helhet, og etter denne følger de sakkyndiges nye vurdering av kravet til samarbeid med yrkesfeltet.

3.1 Sakkyndig vurdering av kravet om samarbeid med yrkesfeltet i NOKUTs sak 16/00866

(2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Etter tilsvaret fra Astrologiskolen Herkules i sak 16/00866 skrev sakkyndige følgende om samarbeidet med yrkesfeltet:

«Vurdering av tilsvaret til 3.2.2 (Samarbeid med yrkesfeltet)

Vi skrev i rapporten at «Tilbyder bør redegjøre for yrkesfeltet for astrologer i Norge og hva studentene kan forvente». Tilbyder viser i tilsvaret til skolens godkjente kvalitetssikringssystem, for en redegjørelse av yrkesfeltet for astrologer. I kvalitetssikringssystemet står det blant annet at «Utdanningssektoren er et annet område som tradisjonelt har sysselsatt astrologer på fast basis». Vi stiller oss tvilende til det, men denne påstanden må uansett dokumenteres.

Videre skrev vi at «Tilbyder må vise til faktiske samarbeidsavtaler med aktører innen yrkesfeltet (mulige arbeidsgivere og deres bransjeorganisasjoner)», og vår vurdering var at

Søkeren tilbyr en utdanning av konfesjonell karakter, og et fåtall tilsvarende utdannelse, for eksempel misjonsstudier, har tidligere blitt godkjent av NOKUT. Et avgjørende skille i disse tilfellene er dog nettopp forekomsten i samfunnet av etablerte institusjoner innen yrkesfeltet som tilbyr en infrastruktur for utdanningen i form av potensielle fremtidige arbeidsplasser for de studerende. Det forblir et faktum at et yrkesfelt i denne forstand stort sett mangler for astrologer.

Vi ser altså at det i Norge/Skandinavia/Europa definitivt finnes et arbeidsmarked for kandidater etter utdanninger som bygger på et kristent livssyn (f.eks. diakoner) innen en rekke etablerte kirker og kirkesamfunn, mens det ikke eksisterer noen tilsvarende infrastruktur for utdannede astrologer. Dette er det springende punktet: formålet med fagskoletid utdanninger må være å utdanne kandidater til å gå ut i arbeid.

Tilbyder har vist gjennom vedlagte brev, at det eksisterer mulighet for enkeltoppdrag for noen veldig få astrologer, men ikke at det eksisterer et yrkesfelt. Vi mener at avtalene det vises til snarere bekrefter at «en infrastruktur for utdanningen i form av potensielle fremtidige arbeidsplasser for de studerende

(...) stort sett mangler for astrologer». Her befinner vi oss imidlertid i en gråson, ettersom man kan tenke seg at det finnes andre godkjente fagskoleutdanninger som utdanner selvstendig næringsdrivende o.a. som selv må skape sine arbeidsplasser. Vi antar likevel at man må kunne forvente at det finnes et marked for ferdigutdannede fagskolekandidater, i et større omfang enn det tilbyder har redegjort for i sitt tilsvarende. Hvis arbeidsmarkedet er så lite at kandidatene ikke vil kunne praktisere astrolog-kompetansen sin mer enn som en «lidenskap» eller «bibeskjeftigelse» ved siden av annen jobb, kan man stille spørsmål ved om utdanningen bør høre inn under kategorien «fagskoleutdanning». Vi heller derfor mot å konkludere med at kravet ikke er oppfylt på en tilfredsstillende måte, men vi velger likevel å la konklusjonen stå åpen, og heller la NOKUT konkludere på bakgrunn av vår vurdering.

Det kan også legges til at samarbeidsavtalene ikke viser entydig at samarbeidspartnerne gir innspill til selve utdanningene. I to vedlagte avtaler hvor det samarbeides om messer, oppgis det at det gis tilbakemelding til skolen, men hensyn til hvilke behov de har for astrologer og hvordan de astrologer de engasjerer fungerer i rollen. Videre oppgis det at samarbeidspartnere har systematisk tilbakemelding fra kunder og deltagere og at de derfor kan gi gode innspill til skolen, også med tanke på hvilke nye og gamle astrologiske produkter og tjenester som eventuelt er ønskelig å videreutvikle. Vi er usikre på om de fremlagte samarbeidsavtalene vil sikre en systematisk tilbakemelding og nødvendige innspill til læringsutbytte og innhold i utdanningene, og vi mener tilbyder bør få på plass mer forpliktende samarbeidsavtaler.

Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Vi velger å la konklusjonen stå åpen, og heller la NOKUT konkludere på bakgrunn av vår vurdering.»

3.2 Styrets begrunnelse for vedtak om avslag i NOKUTs sak 16/00866

Som begrunnelse for vedtak om avslag av 15. september 2017 (NOKUTs sak 16/00866) skriver NOKUT:

«Ettersom de sakkyndige ba NOKUT konkludere på om utdanningene tilfredsstilte kravet om samarbeid med yrkesfeltet, på bakgrunn av deres vurdering, ble saken vurdert av NOKUTs styre 14. september 2017. Styret fattet da vedtak om avslag.

NOKUTs styres vurdering er at utdanningene Astrologiskolen Herkules søker godkjenning for som fagskoleutdanninger, ikke oppfylder kravet til samarbeid med yrkesfeltet i fagskoletilsynsforordningen. Implisitt i kravet ligger en forventning om at det skal eksistere et yrkesfelt for ferdigutdannede fagskolekandidater. I tidligere vurderinger av andre fagskoleutdanninger, har sakkyndige knyttet vurderingene sine til at utdanningene bør:

- kunne representere et yrkesfelt i form av en infrastruktur med potensielle arbeidsplasser i Norge
- bygge på et etablert og anerkjent fagområde og yrkesfelt i Norge

I tillegg er utdanningene blitt vurdert ut fra forutsetningen om at de bygger på et kunnskapsgrunnlag som er i tråd med alminnelig aksepterte normer for faglighet og saklighet i en norsk kontekst.

Utdanningene ved Astrologiskolen Herkules kan ikke sies å innfri noen av disse tre forventningene. NOKUT har aldri tidligere godkjent utdanninger som tilfredsstillter mindre enn to av de ovennevnte forventningene, og det finnes ikke noen godkjente fagskoleutdanninger som er svake på alle de tre punktene.

I NOKUTs styres vurdering har arbeidsmulighetene for de uteksaminerte studentene, og i hvilken grad utdanningene kan sies å være yrkesrettet veid tungt.

For øvrig viser NOKUTs administrative tilleggsvurdering at det også var mangler i de grunnleggende forutsetningene for å tilby fagskoleutdanninger. Disse manglene var imidlertid ikke avgjørende for vedtaket om avslag i denne saken. Hvis NOKUTs styre hadde vurdert at de faglige kravene var oppfylt på en tilfredsstillende måte, ville tilbyder fått tilsagn om godkjenning i dette tilfellet.»

3.3 Nye opplysninger om samarbeid med yrkesfeltet i sak 18/06854

Til NOKUT og Astrologiskolen Herkules

Fra Norsk Astrologisk Forening NAF

Oslo 3. september 2018.

DET ASTROLOGISKE YRKESFELT

De syv frie kunster eller liberal arts inkluderte astrologi/astronomi, grammatikk, retorikk, dialektikk, musikk, aritmetikk og geometri. I Store norske leksikon og Wikipediada heter det; Astrologi som symbol-språk og tolkningskunst regnes blant de eldste og mest utbredte av alle menneskelige aktiviteter, og i ulike former har den vært uløselig forbundet med alle de høyt utviklede sivilisasjoner i oldtidens Egypt, Mesopotamia, India, Kina og Mexico. Etterspørselen etter astrologens kapasitet og kompetanse er således godt etablert gjennom 4000 år og har bred og global utbredelse den dag i dag. Synovates store Norsk Monitor-undersøkelse fra 2010 finner at andelen som er åpne for astrologi er 39 prosent.

Astrologi som profesjon og yrke har en iboende karakter som tilsier at den private konsultasjon med horoskop-tolkning i all hovedsak er den naturlige og foretrukne arbeidsform. Vi har levd godt med dette i flere tusen år. Selvstendig næring er derfor regelen snarere enn unntaket, slik det også er for mange andre kunstnere og yrkesutøvere. Faste arbeidsplasser er med andre ord ikke nevneverdig relevant for vårt fag. Når det er sagt så har astrologer gjennom mange tiår også hatt større og mindre engasjement i ukepressen og media med sin ukebladastrologi. Noen utgir også bøker og tidsskrift.

Norsk Astrologisk Forening ble stiftet i 1980 og vi utgir tidsskriftet Astrologisk Forum i et opplag som har variert mellom 250-400. I hvert nummer presenteres listen over organiserte astrologer. Dette presenteres også på vår hjemmeside: <http://astrologiskforening.no/astrologer/>. Tilsvarende oversikt for Danmark ligger her: <https://www.astrologeridanmark.dk/astrologer.html>.

Vårt inntrykk og beregning av dagens omtrentlige antall av hel- eller deltidspraktiserende astrologer i Norge antas å kunne være et sted oppunder 300. Dette er basert på erfaring og

JW

kjennskap til astrologifagets skolering og kursing fra tidlig 80 tall og opp til i dag. I tillegg til foreningens registrerte astrologer er det mange selvstendige ikke-registrerte praktiserende astrologer fordelt jevnt utover landet som har sin praksis og virksomhet. Vi leser på NOKUT sine hjemmesider at det -i Norge eksisterer kun enkeltoppdrag for noen veldig få astrologer, og disse kan ikke sies å utgjøre et yrkesfelt.- Dette stemmer ikke med vår erfaring og database over registrerte yrkesaktive astrologer og må bero på en alvorlig misforståelse.

Astrologisk forening i Tyskland har 620 organiserte medlemmer. De anslår at det finnes 2-3 tusen uorganiserte astrologer i Tyskland. The Astrological Association i England har 850 medlemmer. De anslår at det finnes 4-5 tusen uorganiserte astrologer i England. Etterspørselen etter astrologens kapasitet og kompetanse og vårt yrkesfelt er dermed godt etablert i Norge og en rekke andre av våre naboland.

Gitt etterspørselen så har vi også flere skoler som utdanner astrologer. Se for eksempel University of Wales: <http://www.uwtsd.ac.uk/ma-cultural-astronomy-astrology/>. The Faculty of Astrological Studies i London har mer enn 70 års historie. <https://www.astrology.org.uk/>. International Society for Astrological Research ISAR evaluerer og sertifiserer skoler som tilfredsstillers internasjonale standarder i vårt fag, slik det fremgår av denne oversikten: <http://www.isarastrology.org/affiliated?list=1>

På lik linje med enkelte kunstnere som har sine gallerier, så har vi de siste 25 år sett en oppblomstring av ca. 30 alternativt messer rundt i Norge hvert år. På slike moderne markedsplasser kan astrologer vise frem og tilby sine tjenester og kompetanse. Etter at ulike teknologiske nyvinninger som video-overføring bransjeportaler, egen hjemmeside og Facebook ble allemannseie så har astrologen også tilgang til denne type velfungerende elektronisk infrastruktur. Den er minst like effektiv som messer og gallerier. På denne måten kan man nå tusenvis av potensielle klienter og sågar betjene klienten over nett, hvilket flere og flere yrkesgrupper gjør. Søkeordet astrology på google.com har for eksempel mer enn 133 millioner treff.

Med beste hilsen fra

Norsk Astrologisk Forening ved leder Stian Wulff

3.4 Ny sakkyndig vurdering av samarbeid med yrkesfeltet

§ 3-1 (2) Tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet.

Innledning

Astrologiskolen Herkules AS har søkt om akkreditering av Grunnstudiet i astrologi, Profesjonsstudiet i Esoterisk Astrologi del I og Profesjonsstudiet i Esoterisk Astrologi del II som fagskoleutdanninger. Dette er i essens de samme søknadene som vi har vurdert tidligere (NOKUTs saksnummer 16/00866). I tillegg er det lagt ved nye opplysninger vedrørende samarbeid med yrkesfeltet, for å godtgjøre at kravet om at «tilbyder skal samarbeide med aktører i yrkesfeltet og delta i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet» (jf. fagskoletilsynsforskriften § 3-1 (2)), er oppfylt. Dette er det eneste kravet som ble vurdert som *ikke godkjent* ved forrige vurdering.

I vår forrige vurdering, ga vi uttrykk for at det var vanskelig å vurdere om astrologiutdanningene tilfredsstillt krav til samarbeid med yrkesfeltet. Implisitt i kravet ligger en forventning om at det skal eksistere et yrkesfelt for ferdigutdannede fagskolekandidater. Hva som menes med «yrkesfelt» er imidlertid ikke klart/entydig definert. Vi valgte derfor å la konklusjonen stå åpen. NOKUTs styre behandlet saken i møte 14. september 2017, og drøftet hvordan dette kravet skulle forstås, samt konkluderte i den konkrete saken.

I sin vurdering la NOKUTs styre til grunn at fagskoleutdanninger enten bør kunne

- representere et yrkesfelt i form av en infrastruktur med potensielle arbeidsplasser i Norge
  - bygge på et etablert og anerkjent fagområde og yrkesfelt i Norge
- og/eller
- bygge på kunnskap som har allmenn validitet i det norske samfunnet

for at det skal kunne gi mening å vurdere om kravet til samarbeid med aktører i yrkesfeltet og deltakelse i faglige nettverk som sikrer at utdanningens læringsutbytte er relevant for yrkesfeltet, er oppfylt. NOKUTs vurdering var at den framlagte dokumentasjonen fra Astrologiskolen Herkules AS ikke kunne godtgjøre i tilstrekkelig grad at ett eller flere av disse punktene var imøtekommet, og følgelig ble utdanningene ikke akkreditert.

Astrologiskolen Herkules har lagt fram ny dokumentasjon i form av et brev fra Norsk Astrologisk Forening (NAF) til NOKUT og Astrologiskolen Herkules. I denne dokumentasjonen kommer det fram at arbeid som selvstendig næringsdrivende som gir privat konsultasjon med horoskoptolkning er den «naturlige og foretrukne arbeidsformen» for astrologer, men at astrologer også har større og mindre engasjement i ukepressen og media med sin ukebladastrologi, i tillegg til at noen utgir bøker og tidsskrift. NAF skriver også at NOKUTs påstand om at det «eksisterer kun enkeltoppdrag for noen veldig få astrologer» ikke stemmer med deres erfaring og database over registrerte yrkesaktive astrologer. Avslutningsvis skriver NAF at astrologer nå har tilgang til velfungerende elektronisk infrastruktur (video-overføring, med mer) som gjør det mulig å nå og betjene tusenvis av potensielle klienter over nett.

NOKUTs administrasjon har søkt å utvide dokumentasjonsgrunnlaget for bedre å kunne understøtte vurderingen når det gjelder omfanget av yrkesfeltet.

Vi har vurdert hvorvidt kravet er oppfylt på bakgrunn av den tidligere innsendte dokumentasjonen i forbindelse med forrige søknad, sammenholdt med denne nye dokumentasjonen.

Vurdering

Vår nye vurdering må ses i lys av NOKUTs vurdering i forrige sak, og de tre punktene som der er oppstilt som premisser for at kravet om yrkesrelevans skal kunne vurderes. I denne vurderingen er det det første punktet, *representere et yrkesfelt i form av en infrastruktur med potensielle arbeidsplasser i Norge*, som er aktuelt å vurdere.

Vi tenker oss at yrkesfeltet analytisk kan forstås å bestå av fire felt:

1. Underholdning
2. Rådgivning/personlig veiledning
3. Religiøs forkynnelse
4. Formidling av teknisk fagkunnskap

Vi vil nå vurdere om det finnes et yrkesfelt på hvert av disse feltene.

1. Underholdning

Dette er den siden ved astrologi som er mest allment kjent. Det dreier seg om horoskoper i ukeblad og aviser og andre deler av populærkulturen og på Internett slik som Facebook. NOKUTs administrasjon har kontaktet ett forlag og redaktører for to ukeblad som benytter seg av horoskoptjenester. Det opplyses der at ukebladene har ukentlig horoskopspalte, og utgir i tillegg spesialbilag (ca 16 sider per bilag) et visst antall ganger i året. Dette samsvarer med informasjon i bekreftelsen fra Egmont Publishing ved redaktør for Hjemmet og som er vedlagt søknaden fra Astrologiskolen Herkules AS. Søknaden inneholder også dokumentert samarbeid med to andre ukeblader/tidsskrifter. Hvert av de ukebladene NOKUT har kontaktet, opplyser at de har kontrakt med én frilanser, som de bytter ut med jevne mellomrom slik at de i sum har brukt mange astrologer gjennom mange år. Oppdraget til frilanseren sikres i en kontrakt om mengde av leveranser de forplikter seg til å levere.

Ut i fra denne informasjonen er det vår vurdering at det finnes et yrkesfelt for astrologer innenfor feltet underholdning. Dokumentasjonen som er framlagt gir oss imidlertid ikke grunnlag for å si noe annet om størrelsen til yrkesfeltet enn at det må være marginalt.

2. Rådgivning/personlig veiledning

I tillegg til de mer generelle horoskop som nevnt over, tilbyr mange astrologer også mer utfyllende personlig horoskop. Dette er personlig veiledning i forbindelse med produksjon og forklaring av horoskoper for interesserte og likesinnede. Den nye dokumentasjonen i forbindelse med denne søknaden inneholder som nevnt tidligere et brev fra Norsk Astrologisk Forening (NAF), der det hevdes at arbeid som selvstendig næringsdrivende som gir privat konsultasjon med horoskoptolkning er den «naturlige og foretrukne arbeidsformen» for astrologer.

Omfanget av en slik tjeneste som *lønnet arbeid* for den enkelte astrolog vil selvsagt variere, og være avhengig av den enkeltes egeninnsats og prioriteringer.

Ut i fra denne informasjonen er det vår vurdering at det finnes et yrkesfelt for astrologer innenfor feltet rådgivning/personlig veiledning. Dokumentasjonen som er framlagt gir oss imidlertid ikke grunnlag for å si noe annet om størrelsen til yrkesfeltet enn at det må være marginalt.

3. Religiøs forkynnelse

Med religiøs forkynnelse tenker vi redegjørelse for astrologiens metafysiske sannhetsgehalt, det vil si formidling av de metafysiske premissene som astrologi bygger på. Skolen tar disse premissene som gitt, men for dem som ikke tilhører livssynet, har disse premissene ingen troverdighet. Skolen forkynner, formidler og utdanner særlig en type astrologi kalt Esoterisk astrologi, og religiøs forkynnelse vil dreie seg ikke bare om astrologi, men også om den teosofiske konteksten for esoterisk astrologi.

Ut i fra denne informasjonen er det vår vurdering at det finnes et yrkesfelt for astrologer innenfor feltet religiøs forkynnelse. Dokumentasjonen som er framlagt gir oss imidlertid ikke grunnlag for å si noe annet om størrelsen til yrkesfeltet enn at det må være marginalt.

Det eksisterer allerede norske fagskoleutdanninger innenfor misjonsfeltet, så utdanninger som driver forkynnende virksomhet er ikke noe nytt i fagskolesektoren.

4. Formidling av teknisk fagkunnskap

Astrologi er en samling kunnskapstradisjoner, en type systematisk kunnskap. Selv om denne kunnskapstradisjonen ikke lenger har støtte av vitenskapen, men opererer på grunnlag av andre forutsetninger, i.e. trospostulater, jf. punkt 3, er det likevel en kunnskapstradisjon som krever opplæring i teori og praksis. Astrologiskolen Herkules har knyttet til seg flere personer som underviser i astrologiske kunnskapstradisjoner. Astrologiskolen Herkules har allerede et kurstilbud, og engasjerer således allerede lærerkrefter. Videre dokumenteres det gjennom søknaden hvordan Astrologiskolen Herkules kanskje vil ha framtidig behov for lærerkrefter med denne kompetansen gitt en akkreditering (jf. oversikt over fagmiljø vedlagt søknaden, NOKUTs saksdokument 18/06854-1).

Ut i fra denne informasjonen er det vår vurdering at det finnes et yrkesfelt for astrologer innenfor feltet formidling av teknisk fagkunnskap. Dokumentasjonen som er framlagt gir oss imidlertid ikke grunnlag for å si noe annet om størrelsen til yrkesfeltet enn at det må være marginalt.

Aktivitetene på alle fire felter kan også utføres på Internett, noe som kan gi økte muligheter til å komme i kontakt med potensielle kunder. Bruk av engelsk språk kan åpne for et større marked, men også økt konkurranse.

Vi må derfor konkludere at det på alle de fire feltene finnes et yrkesfelt, om enn svært marginalt. Det vil være mulig å kombinere to eller flere av de omtalte feltene for å bygge ut en astrologipraksis.

Astrologi er ikke en utfordrer til vitenskap, men en kunnskapstradisjon utenfor vitenskapen, en type systematisk kunnskap, som i dag ikke er del av vitenskapen. Det må også påpekes at astrologi og astronomi er like forskjellige som alkymi er fra kjemi, og at astrologi forsvant fra universitetene for et par hundre år siden på grunn av endringer i de vitenskapelige paradigmene. Esoterisk astrologi er en kunnskapstradisjon basert på tro, og dets metafysiske premisser har ikke et vitenskapelig grunnlag. Vi vil nok reservere oss mot deler av det som beskrives eller formidles i søknaden og studieplanen som pretenderer å representere vitenskapelige tradisjoner, og vi vil oppfordre skolen til å nedjustere eller endre ordbruken knyttet til hva astrologi er i sin markedsføring overfor potensielle studenter. Det

legges også vekt på at underviserne har universitetsutdannelse, med bruk av akademiske titler som egentlig kommer fra andre typer utdannelse. Bruken av doktorgradstitler oppnådd i fag som er del av annen utdannelse enn astrologi bør dempes i markedsføringen fordi det kan gi et feil inntrykk. Skolens kvasi-vitenskapelige presentasjon er del av skolens religiøse forkynnelse. For mange er dog astrologi en nokså uskyldig form for underholdning.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt på en tilfredsstillende måte.

Fagskolen bør

- nedjustere eller endre ordbruken der astrologi presenteres overfor potensielle studenter som en vitenskapelig tradisjon. Bruken av doktorgrads- og master-titler oppnådd i fag som er del av annen utdannelse enn astrologi bør dempes i markedsføringen, fordi det kan gi et feil inntrykk.

3.5 Endelig konklusjon fra sakkyndig komité

Vi har nå vurdert utdanningen i henhold til kravene i fagskoletilsynsforskriften kapittel 3. Vi har kommet frem til at utdanningen oppfylder alle kravene som stilles til fagskoleutdanning, og dermed følger det at utdanningen anbefales akkreditert gitt NOKUTs regelverk. Det vil ikke si at vi slutter oss til det virkelighetsbildet/trossynet som søkeren formidler.

Utdanningen anbefales akkreditert.

4 Vedtak

NOKUTs styre fattet følgende vedtak 6. mars 2019:

NOKUT anser de faglige kravene for akkreditering av *Grunnstudiet i astrologi*, *Profesjonsstudiet i Esoterisk Astrologi del I* og *Profesjonsstudiet i Esoterisk Astrologi del II*, på henholdsvis 30, 60 og 90 studiepoeng stedbasert undervisning, ved Astrologiskolen Herkules AS som oppfylt. NOKUT akkrediterer derfor utdanningene.

Vedtaket gjelder utdanningene som er beskrevet i søknaden av 18. september 2018 og i tilsynsrapporten, samt i tilsynsrapporten for sak 16/00866. Vedtaket gjelder for studiestedet Oslo.

Vedtaket er fattet med hjemmel i

- lov om fagskoleutdanning § 5
- forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 5-1 (1)

Styret forutsetter at Astrologiskolen Herkules A/S tar hensyn til de sakkyndiges råd i saken.

Råd fra sakkyndige i saken

De sakkyndige i saken har uttalt:

Fagskolen bør nedjustere eller endre ordbruken der astrologi presenteres overfor potensielle studenter som en vitenskapelig tradisjon. Bruken av doktorgrads- og master-titler oppnådd i fag som er del av annen utdanning enn astrologi bør dempes i markedsføringen, fordi det kan gi et feil inntrykk.

NOKUT legger til grunn at Astrologiskolen Herkules AS følger det til enhver tid gjeldende regelverk. Dette innebærer også at skolen i sin markedsføring ikke gir inntrykk av å være en høyere utdanningsinstitusjon, jf. Lov om universiteter og høyskoler § 7-2 (2):

Bare institusjon som er akkreditert som vitenskapelig høyskole eller universitet kan benytte slik betegnelse. Betegnelsen høyskole kan bare benyttes av institusjoner som er akkreditert som høyskole eller som er akkreditert for å tilby enkeltstudier etter denne lov. Den som ikke har akkreditering etter denne lov, kan ikke benytte seg av markedsføring som gir uriktig inntrykk av å ha slik akkreditering.

5 Dokumentasjon

Rapporten er skrevet på bakgrunn av

- søknad datert 18. september 2018, NOKUTs saksnummer 18/06854-1
- ettersendt dokumentasjon (rutine for klagebehandling) datert 30. november 2018, NOKUTs saksnummer 18/06854-17
- ettersendt dokumentasjon (styrevedtekter) datert 19. desember 2018, NOKUTs saksnummer 18/06854-22
- tilsynsrapport for sak 16/00866, datert 15. september 2017, NOKUTs saksnummer 16/00866-26

Vedlegg 1:

Sakkyndig komité

Kravene til sakkyndige står oppført i fagskoletilsynsforskriften kapittel 2. De sakkyndige skal vurdere om søknaden oppfyller kravene for akkreditering av fagskoleutdanning, jf. fagskoletilsynsforskriften kapittel 3.

Den sakkyndige komiteen har bestått av følgende medlemmer:

- **Martin Gansten, Lunds universitetet**

Gansten er docent og forsker i religionshistorie ved Lunds universitet, der han spesialiserte seg dels på astrologi og andre divinatoriske tradisjoner, dels på indiske religioner (særsilt hinduisme). Han underviser også i sanskrit og indologi ved Københavns universitet og har oversatt Bhagavadgita samt de tidlige upanishader fra sanskrit til svensk. Han forsvarte sin doktoravhandling ved Lunds universitet i 2003 og ble docent ved samme lærested i 2010. Han har publisert vitenskapelige artikler om indisk, gresk, persisk-arabisk og europeisk astrologi og gitt universitetskurser om astrologiens historie. Han har også vært virksom som astrolog og utgitt en bok som særsilt retter seg mot utøvere av astrologi (Primary Directions: Astrology's Old Master Technique).

- **Knut Axel Jacobsen, Universitet i Bergen**

Jacobsen er professor i religionsvitenskap ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR). Han har doktorgrad fra University of California, Santa Barbara fra 1994, og ble professor ved UiB i 1999 etter å ha vært førsteamanuensis samme sted siden 1996. Han forsker blant annet innen hinduisme, sāmkhya, yoga, sikhisme, indiske former for buddhisme, hinduismens gudinner, indiske helligstedstradisjoner og spørsmål knyttet til de indiske diasporaene. Jacobsen har skrevet eller redigert rundt 30 bøker, blant annet om buddhismen, hinduismen og sikhismen og er sjefsredaktør for seksbindsverket Brill's Encyclopedia of Hinduism (Leiden: Brill, 2009-2015). Han er ekspert på religioner og filosofi i India.

Sakkyndige skal ikke ha oppgaver ved fagskolen eller ha andre tilknytninger til fagskolen som kan medføre inhabilitet. De sakkyndige har erklært at de ikke er inhabile i saken.

Søkerinstitusjonen har fått anledning til å uttale seg om NOKUTs forslag til sakkyndige.